

Nr 25.

Ankom till riksdagens kansli den 20 mars 1945 kl. 2 em.

Utlåtande i anledning av väckt motion om bidrag ur kyrkofonden till bestridande av kostnaderna för ombyggnad av prästgården i Kvikkjokks kapellförsamling.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 322, vilken behandlats av första lagutskottet, har herr *Lövgren* hemställt, att riksdagen måtte för sin del medgiva att bidrag ur kyrkofonden intill ett belopp av 38 000 kronor må utgå till Jokkmokks församling i och för bestridande av kostnaderna för ombyggnaden av prästgården i Kvikkjokks kapellförsamling.

Beträffande de skäl som legat till grund för motionärens hemställan får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till motionen.

Enligt lagen den 21 november 1925 angående anlåtande av kyrkofonden för uppförande av prästgårdar inom vissa delar av Härnösands och Luleå stift må Konungen under vissa förutsättningar medgiva, att bidrag må lämnas från kyrkofonden för byggande av prästgårdar inom nämnda stift. Förutsättningar äro, att tjänlig prästgård saknas för sådan kyrkoherde eller komminister, som i därför stadgad ordning förklarats berättigad att uppbära ödebygdstillägg, att lämplig bostad för befattningshavaren icke finnes att förhyra samt att ett fullgörande av den pastoratet åliggande skyldigheten att bygga ny prästgård med hänsyn till de ekonomiska förhållandena i pastoratet måste anses medföra oskäligt stor tunga för pastoratet och dess invånare. Bidraget ur kyrkofonden skall utgå som ett räntefritt lån till belopp motsvarande hela eller en del av kostnaden för byggnadsskyldighetens fullgörande. Där särskilda förhållanden sådant påkalla, må enligt vad som stadgas i 2 § i lagen Konungen medgiva, att kostnaden för byggnadsskyldighetens fullgörande må helt eller delvis bestridas av kyrkofondens medel utan återbetalningsskyldighet för pastoratet.

Vid ekonomiska besiktningar den 29 juli 1942 och den 30 januari 1943 å komministerprästgården i Kvikkjokk i Jokkmokks pastorat inom Luleå stift föreskrev boställsnämnden, att i prästgården skulle företagas ombyggnads- och reparationsarbeten för en beräknad kostnad av 28 000 kronor. Arbetena, som förutom nödiga underhållsarbeten innefattade en modernisering av präst-

gården med sanitära installationer såsom w. c., badrum och tvättstuga samt vissa ändringar av kök, serveringsrum och trappor, skulle enligt boställsnämndens beslut vara verkställda före den 1 oktober 1943. Sedermera erhöll pastoratet uppskov med arbetenas färdigställande till den 1 oktober 1944.

I enlighet med kyrkofullmäktiges i Jokkmokks församling beslut den 18 april 1944 anhöll pastoratet i en den 16 juli 1943 dagtecknad ansökan till Konungen, att ombyggnaden och reparationen av prästgården måtte helt bekostas av kyrkofonden eller att pastoratet måtte erhålla största möjliga bidrag ur kyrkofonden för arbetenas utförande. Bifall till denna framställning tillstyrktes av vederbörande kontraktsprost och boställsnämndsordförande samt domkapitlet och stiftsnämnden i Luleå.

I sitt den 12 januari 1944 dagtecknade yttrande i ärendet anförde domkapitlet i huvudsak följande:

I nådiga resolutionen den 5 november 1943 angående lönerreglering för prästerskapet i ifrågavarande pastorat, vilken resolution med hänsyn till väckt fråga om eventuell förflyttning av komministern i Kvikkjokk givits provisorisk karaktär, förutsättes, att nuvarande organisation inom pastoratet bibehålles, i varje fall så länge den nuvarande komministern i Kvikkjokk innehar ifrågavarande komministertjänst. Därjämte föreskrives i 2 § löneregleringsresolutionen, att fri bostad i enlighet med föreskrifterna i ekklesiastik boställsordning skall beredas komministern i Kvikkjokk i nuvarande komministerprästgård därsammastädes.

Vid sådant förhållande kan ett uppskov med verkställigheten av boställsnämndens lagakraftvunna beslut i fråga om reparation av denna prästgård näppeligen anses försvarligt. Emot reparationsförslagets utformning har domkapitlet icke något att erinra.

Vad beträffar föreliggande framställning om anslag ur kyrkofonden synas samtliga de villkor, som i lagen den 21 november 1925 angående anlåtande av kyrkofonden för uppförande av prästgårdar inom vissa delar av Härnösands och Luleå stift äro uppställda för hjälp ur kyrkofonden för prästgårdsbygge, vara uppfyllda. Domkapitlet finner även för sin del övervägande skäl tala för att 2 § i nämnda lag här tillämpas och vill för den skull förorda, att pastoratet till täckande av de med reparationen förenade kostnaderna, vilka uppskattats till 28 000 kronor, tillerkännes dels ett anslag utan återbetalningsskyldighet, dels ock ett räntefritt lån.

Med hänsyn till pastoratets ekonomiska ställning anser domkapitlet skäligt, att pastoratet erhåller 25 procent av de beräknade kostnaderna såsom räntefritt amorteringslån och återstoden, 75 procent, såsom anslag utan återbetalningsskyldighet. Amorteringstiden för det räntefria lånet synes lämpligen böra fastställas till femton år.

Stiftsnämnden, som yttrade sig över ansökningen den 16 februari 1944, förklarade sig helt dela den uppfattning, som kommit till uttryck i domkapitlets yttrande.

Byggnadsstyrelsen, som den 19 april 1944 avgav utlåtande över pastoratets framställning, tillstyrkte bifall till denna, därvid styrelsen jämväl uttalade, att den icke hade något att erinra mot ett av vederbörande länsarkitekt upp-

gjort förslag till ombyggnaden eller mot de till 28 000 kronor beräknade kostnaderna för dess utförande.

Kammarkollegium avgav den 5 juli 1944 utlåtande i ärendet. Kollegiet erinrade därvid om att Kungl. Maj:t vid fastställande av lönereglering för prästerskapet i ifrågavarande pastorat förklarar sig vilja framdeles taga under övervägande fråga om förflyttning av komministertjänsten i Kvikkjokk, med hänsyn vartill löneregleringen erhållit provisorisk karaktär. Kollegiet anförde vidare:

Fråga om förflyttning av komministern i Kvikkjokk till annan plats i pastoratet kommer sålunda att upptagas till prövning vid nuvarande tjänstnehavarens avgång. Under sådana förhållanden synes icke lämpligt att nu verkställa den planerade ombyggnaden av komministerprästgården, avseende installerande av badrum och tvättstuga m. m., utan därmed synes böra anstå till dess beslut fattats om bibehållande av komministertjänsten i Kvikkjokk. Kollegiet kan fördenskull icke tillstyrka, att anslag härtill för närvarande utgår ur kyrkofonden.

Vad beträffar nödiga reparationsarbeten å prästgården, torde mot bestämmelserna i lagen den 21 november 1925 (nr 456) angående anlåtande av kyrkofonden för uppförande av prästgårdar inom vissa delar av Härnösands och Luleå stift anslag ur kyrkofonden härtill icke kunna utgå, utan kostnaderna härför synes pastoratet självt böra vidkännas.

På grund av vad sålunda anförts får kollegiet hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t finna den av pastoratet gjorda ansökningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Sedan ordföranden i kyrkofullmäktige i Jokkmokks pastorat i en till Kungl. Maj:t den 18 juli 1944 inkommen underdånig skrivelse upplyst, att de föreskrivna byggnadsarbetena redan voro under utförande, överlämnades denna skrivelse genom resolution den 19 juli 1944 till kammarkollegiet. Kollegiet överlämnade skrivelsen till statskontoret under återopande av kollegiets i ärendet avgivna utlåtande den 5 juli 1944.

I utlåtande den 21 juli 1944 avstyrkte statskontoret på av kammarkollegiet anförda skäl bifall till pastoratets ansökan.

I resolution den 1 september 1944 fann Kungl. Maj:t ifrågavarande ansöknings ej föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

I förevarande motion anföres bland annat följande:

Detta kammarkollegii och Kungl. Maj:ts ställningstagande har fått bekymmersamma konsekvenser för Jokkmokks församling, ty vid den tidpunkt då avslaget kom församlingen till handa voro arbetena redan igångsatta och förda långt mot sin fullbordan. Att församlingen vidtagit denna åtgärd berodde därpå att den av synenämnden var ålagd att utföra dessa ombyggnadsarbeten, och om församlingen hade vägrat skulle de ha utförts av boställsnämnden på församlingens bekostnad. Ett besvär över boställsnämndens beslut skulle icke ha lett till något resultat. Dessutom var prästgården i ett sådant skick, att den nödvändigt måste ombonas för att en familj med småbarn skulle kunna bo där i fortsättningen. Nuvarande komministern i Kvikkjokk har rätt att vara kvar i

tjänsten ännu i tolv år, om han lever så länge, och församlingen kan rimligen icke spekulera i hans förtidiga död. Församlingen var ålagd att ha de föreskrivna arbetena färdiga den 1 oktober 1944 och måste på denna grund infordra anbud tidigt på våren 1944 för att entreprenörerna skulle hinna få upp behöfvlig materiel till Kvikkjokk på körföre. Detta lyckades också t. o. m. så bra att materielen kunde köras upp med lastbil. Det var följaktligen omöjligt att inhibera arbetena när Kungl. Maj:ts avslag om anslag ur kyrkofonden kom församlingen till handa och skulle på grund av boställsnämndens inställning icke ha låtit sig göra. Fråga är då, om det kan anses rätt och billigt, att Jokkmokks församling ensam skall bekosta denna ombyggnad eller om de högsta beslutande myndigheterna skola låta beveka sig att medgiva bidrag ur kyrkofonden för ändamålet.

Med hänsyn till den omständigheten att nuvarande innehavaren ännu i tolv år kan kvarbliva vid sin ämbetsutövning i Kvikkjokk måste det väl anses rimligt att prästgården sättes i beboeligt skick. Att kostnaderna härför bestridas av kyrkofonden torde också få anses rimligt med hänsyn till den långa tid det gäller. Skulle det bli så, att komministertjänsten vid den nuvarande innehavarens bortgång flyttas från Kvikkjokk till Murjek, så behöver ju prästgården ändock icke stå alldeles oanvänd utan det kan ju mycket väl tänkas att den då kunde omvandlas till sjukhärbärge och övertagas av landstinget eller eventuellt för annat ändamål, t. ex. av någon turistorganisation. För Jokkmokks församling är det belopp, som förbrukats för prästgårdens ombyggnad, en alltför stor tunga. Den kommer, som framgår av ett utdrag av församlingens räkenskaper som skall tillställas vederbörande utskott, att uppgå till ca 38 200 kronor, vilket med hänsyn till befolkningens i allmänhet svaga ekonomi blir en mycket tung börda, om den skall bäras av dem allena.

Utskottet. I motionen yrkas, att riksdagen måtte för sin del medgiva att bidrag ur kyrkofonden må utgå till Jokkmokks pastorat för bestridande av kostnaden för ombyggnad av komministerprästgården i Kvikkjokks kapellförsamling. En av pastoratet hos Kungl. Maj:t gjord framställning om sådant bidrag i enlighet med bestämmelserna i lagen den 21 november 1925 angående anlåtande av kyrkofonden för uppförande av prästgårdar inom vissa delar av Härnösands och Luleå stift har — sedan den avstyrkts av kammarkollegiet i utlåtande den 5 juli 1944 — genom resolution den 1 september 1944 av Kungl. Maj:t lämnats utan åtgärd.

Av handlingarna i ärendet synes framgå, att kollegiet vid avgivande av sitt utlåtande utgått från att ombyggnads- och reparationsarbetet ännu icke kommit till stånd. Det har emellertid sedermera blivit upplyst, att pastoratet redan innan kollegiet avgivit sitt utlåtande träffat avtal med en byggnadsentreprenör om arbetets utförande och även låtit denne påbörja detta utan att avbida Kungl. Maj:ts beslut på pastoratets ansökan. Att så skett, synes med hänsyn till omständigheterna icke kunna läggas pastoratet till last, särskilt som arbetet delvis synes hava varit av sådan art, att det måst utföras utan uppskov för att prästgården skulle vara beboelig. Nämda förhållande har enligt utskottets uppfattning bragt frågan i ett förändrat läge. Med hänsyn härtill samt till att byggnadsarbetet nu synes vara slutfört, anser utskottet sådana skäl föreligga att frågan

om bidrag ur kyrkofonden till ombyggnaden bör efter förnyad framställning av pastoratet kunna upptagas till omprövning.

På grund av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen i anledning av förevarande motion måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t ville efter förnyad framställning av Jokkmokks pastorat taga under omprövning, huruvida och till vilket belopp bidrag må utgå ur kyrkofonden för bestridande av kostnaden för ombyggnad av komministerprästgården i Kvikkjokks kapellförsamling.

Stockholm den 20 mars 1945.

På första lagutskottets vägnar:

N. GÄRDE.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar *Gärde, Westman, Ahlkvist, Krügel, Olofsson, Lodenius* och *Arrhén*;

från andra kammaren: herrar *Lindqvist* och *Werner*, fru *Gustafson*, herrar *Landgren, Rylander, Sveningsson, Andersson* i Mölndal och *Skoglund* i Umeå.
